

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheskas koda)

15. mai 2014*

Põllumajandus — EAFRD — Määrus (EÜ) nr 1698/2005 — Artiklid 20, 26 ja 28 —
Põllumajandusettevõtete moderniseerimise toetus ning põllumajandustoodete ja metsasaaduste
lisandväärtuse toetus — Abikõlblikkuse tingimused — Liikmesriikide pädevus — Toetus veskite
olemasoleva tootmisvõimsuse moderniseerimiseks — Ühe uue veskiga tootmisvõimsuse kasvuta
asendatavad veskid — Välistamine — Võrdse kohtlemise põhimõte

Kohtuasjas C-135/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Kúria (Ungari) 31. jaanuari 2013. aasta otsusega esitatud
eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 18. märtsil 2013, menetluses

Szatmári Malom Kft

versus

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve,

EUROOPA KOHUS (üheskas koda),

koosseisus: koja president M. Safjan, kohtunikud A. Prechal (ettekandja) ja K. Jürimaë,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: ametnik I. Illéssy,

arvestades kirjalikus menetluses ja 6. märtsi 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- Szatmári Malom Kft, esindaja: *ügyvéd* F. Simonné dr. Zsúnyi,
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve, esindaja: *ügyvéd* A. Ivanovits,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Z. Fehér ja K. Szíjjártó,
- Kreeka valitsus, esindajad: I. Chalkias ja X. Basakou,
- Euroopa Komisjon, esindajad: A. Sipos, J. Aquilina ja V. Bottka,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi
ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: ungari.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 20. septembri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, lk 1) artikli 20 punkti b, artikli 26 lõike 1 punkti a ja artikli 28 lõike 1 punkti a tõlgendamist.
- 2 See eelotsusetaotlus on esitatud Szatmári Malom Kft (edaspidi „Szatmári Malom”) ja Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve (põllumajanduse ja maaelu arengu amet) vahelises kohtuvaidluses viimati nimetatud ameti otsuse üle keelduda Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist Szatmári Malomile toetuse andmisest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Määruse nr 1698/2005 põhjendused 9, 11, 13, 20, 21, 23 ja 61 on järgmised:

„(9) Strateegiasuuniste alusel peaks iga liikmesriik ette valmistama oma riikliku maaelu arengu strateegiakava, luues tugiraamistiku maaelu arengu programmide koostamiseks. [...]

[...]

(11) Maapiirkondade säästva arengu tagamiseks on vaja keskenduda piiratud arvule põhilistele ühenduse tasandi eesmärkidele, mis on seotud põllumajanduse ja metsanduse konkurentsivõimega, maade hooldamise ja keskkonnaga, elu kvaliteediga ja tegevuste mitmekesistamisega nendes valdkondades võttes arvesse olukordade mitmekesisust, alates alarahvastatuse käes kannatavatest ääremaadel asuvatest maapiirkondadest ja lõpetades linnakeskuste suureneva surve all olevate poollinnastunud maapiirkondadega.

[...]

(13) Põllumajandus- ja metsandussektori konkurentsivõime parandamise eesmärgi saavutamiseks on oluline luua selged arengustrateegiad, mis on suunatud inimpotentsiaali, füüsilise potentsiaali ja põllumajandusliku tootmise kvaliteedi tugevdamisele ja kohandamisele.

[...]

(20) Seoses füüsilise potentsiaaliga tuleks muuta kättesaadavaks kogum meetmeid, mis käsitlevad põllumajandusettevõtete moderniseerimist, metsade majandusliku väärtuse parandamist, põllumajandustoodetele ja metsasaadustele lisandväärtuse andmist, põllumajandus- ja toidusektoris ning metsandussektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamise soodustamist, põllumajanduse ja metsanduse infrastruktuuri parandamist ja arendamist, loodusõnnetustes kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamist ja vastavate ennetusmeetmete kasutuselevõtmist.

(21) Ühenduse põllumajandusettevõtete investeeringutoetuse eesmärk on põllumajandusettevõtete moderniseerimine, et parandada nende majanduslikku suutlikkust tootmistegurite parema kasutamise, sealhulgas uute tehnoloogiate ja innovatsiooni kasutuselevõtmise, kvaliteedi

taotlemise, mahepõllumundustoodete ja põllumajandusliku / mittepõllumajandusliku tegevuse mitmekesistamise kaudu, sealhulgas mittetoidukaubasektorid ja energiakultuurid, ning parandades põllumajandusettevõtetes keskkonna- ja tööohutust, hügieeni ja loomade heaolu [...]

[...]

- (23) Esmaste põllumajandustoodete ja metsasaaduste töötlemise ja turustamise parandamist tuleks soodustada investeeringutoetusega, mis on suunatud tootmis- ja turustussektori tõhususe suurendamisele, edendades põllumajandustoodete ja metsasaaduste töötlemist taastuvaks energiaks, võttes kasutusele uusi tehnoloogiaid ja innovatsiooni, avades uusi põllumajandustoodete ja metsasaaduste turustamisvõimalusi, rõhutades kvaliteeti ning parandades keskkonnakaitset, tööohutust, hügieeni ja loomade heaolu, kui see on asjakohane, tehes seda üldjuhul mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ning muude teatud suurusest väiksemate ettevõtete kaudu, mis suudavad paremini tõsta kohalike toodete väärtust [...]

[...]

- (61) Vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele ja eranditele tuleks kehtestada kulutuste abikõlblikkuse siseriiklikud eeskirjad.”

- 4 Määruse nr 1698/2005 artikli 2 punktid c–e sisaldavad järgmisi määratlusi:

„[...]

- c) *telg* – ühtne rühm meetmeid, millel on nende rakendamisest ning ühte või enamasse artiklis 4 sätestatud eesmärgi saavutamisse panustamisest otseselt tulenevad konkreetsed eesmärgid;
- d) *meede* – telje rakendamisele kaasaaitavate tegevuste kogum [...];
- e) *tegevus* – vastavalt asjaomase maaelu arengu programmi jaoks sätestatud kriteeriumidele valitav ja ühe või enama abisaaja poolt rakendatav projekt, leping või kord, mis võimaldab artiklis 4 sätestatud eesmärkide saavutamist;”

- 5 Selle määruse artikli 11 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Iga liikmesriik esitab riikliku strateegiakava, milles näidatakse EAFRD ja asjaomase liikmesriigi tegevuse prioriteedid, võttes arvesse ühenduse strateegiasuuniseid, nende erieesmäärke, EAFRD panust ja muid rahalisi allikaid.

2. [...] Seda viiakse ellu maaelu arengu programmide abil.”

- 6 Sama määruse artikli 15 lõike 1 esimene lõik näeb ette:

„EAFRD toimib liikmesriikides maaelu arengu programmide kaudu. Nende programmidega rakendatakse maaelu arengu strateegiat, mille eesmärkide saavutamiseks EAFRD abi taotletakse, läbi kogumi meetmete, mis on omavahel rühmitatud vastavalt IV jaotises määratletud telgedele. [...]”

- 7 Määruse nr 1698/2005 artikli 16 punkt c sätestab:

„Iga maaelu arengu programm sisaldab järgmist:

[...]

c) teave telgede kohta ning iga telje jaoks kavandatavad meetmed ja nende kirjeldus [...]”.

8 Selle määruse artikkel 18 näeb ette:

„1. Maaelu arengu programmid kehtestab liikmesriik [...]

[...]

3. Komisjon hindab kavandatud programme, võttes aluseks nende vastavuse ühenduse strateegiasuunistele, riiklikule strateegiakavale ja käesolevale määrusele.

Kui komisjon leiab, et maaelu arengu programm ei vasta ühenduse strateegiasuunistele, riiklikule strateegiakavale või käesolevale määrusele, nõuab ta liikmesriigilt kavandatud programmi läbivaatamist.

4. Iga maaelu arengu programm kiidetakse heaks artikli 90 lõikes 2 nimetatud korras.”

9 1. telje „Põllumajandus- ja metsandussektori konkurentsivõime parandamine” toetuskava osas näeb artikkel 20 ette:

„Toetuse suunamine põllumajandus- ja metsandussektori konkurentsivõime parandamiseks hõlmab järgmist:

[...]

b) füüsilise kapitali ümberkorraldamisele ja arendamisele ning innovatsiooni edendamisele suunatud meetmed järgmise kaudu:

i) põllumajandusettevõtete moderniseerimine;

[...]

iii) põllumajandustoodetele ja metsasaadustele lisandväärtuse andmine;

[...]”.

10 Määruse nr 1698/2005 artikli 26 „Põllumajandusettevõtete moderniseerimine” lõige 1 sätestab:

„Artikli 20 punkti b alapunktis i sätestatud toetust antakse materiaalses ja/või immateriaalses varadesse tehtavateks investeeringuteks, mis:

a) parandavad põllumajandusettevõtte üldist tulemuslikkust [...]

[...]”.

11 Selle määruse artikli 28 „Põllumajandustoodetele ja metsasaadustele lisandväärtuse andmine” lõige 1 näeb ette:

„Artikli 20 punkti b alapunktis iii sätestatud toetust antakse materiaalses ja/või immateriaalses varadesse tehtavateks investeeringuteks, mis:

a) parandavad ettevõtte üldist tulemuslikkust;

b) käsitlevad:

- asutamislepingu I lisaga hõlmatud toodete, v.a kalandustoodete, ning metsasaaduste töötlemist ja/või turustamist [...]

[...]”.

12 Selle sama määruse artikli 71 lõike 3 esimene lõik sätestab:

„Kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad sätestatakse riiklikul tasandil vastavalt käesoleva määrusega teatavate maaelu arengu meetmete jaoks sätestatud eritingimustele.”

Ungari õigus

13 Põllumajanduse ja maaelu arengu ministeeriumi 17. aprilli 2008. aasta määrus nr 47/2008 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist antavate põllumajandustoodete lisandväärtuse toetuste andmise eeskirjade kohta (az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági termékek értéknöveléséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 47/2008. (IV. 17.) FVM rendelet) (edaspidi „määrus nr 47”) artikkel 1 sätestab:

„Toetuse eesmärk on põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise parandamise või uute toodete, protsesside ja tehnoloogiate väljatöötamise kaudu põllumajanduslike käitiste ja toiduainetööstuse ettevõtete üldise tulemuslikkuse ja konkurentsivõime kasvu, toiduturvalisuse ja -hügieeni parandamine ja keskkonnakoormuse vähendamine.”

14 Määruse § 6 lõige 3 näeb ette:

„Numbritega 0203, 0401 ja 1101–1104 algavate [kombineeritud nomenklatuuri (KN)] alamrubriikidesse ning alamrubriikidesse 0206 30 00–0206 80 10 ja 0207 11 10–0207 14 99 kuuluvate toodete puhul saab veskite, piimatööstusettevõtete ja tapamajade jaoks toetust anda ainult olemasoleva tootmisvõimsuse moderniseerimiseks.”

15 Selle määruse artikkel 12 sätestab:

„Käesolevas määruses on kehtestatud [määruse nr 1698/2005] artiklite 26 ja 28 rakendamiseks vajalikud õigusnormid.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

16 Szatmári Malom esitas 30. novembril 2009 taotluse põllumajandustoodete lisandväärtuse toetuse saamiseks. Taotluse kohaselt kavandas Szatmári Malom ehitada Veszprém Kádártas uue veski, ühendades oma kolme olemasoleva veski tootmisvõimsuse, ja ühtlasi sulgeda need kolm olemasolevat veskit.

17 Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve jättis selle taotluse rahuldamata põhjendusel, et vastavalt määruse nr 47 § 6 lõikele 3 saab toetust anda ainult olemasolevate veskite tootmisvõimsuse moderniseerimiseks, mitte uues kohas uue veski ehitamiseks.

18 Szatmári Malom esitas selle otsuse peale kaebuse Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróságnale (Jász-Nagykun-Szolnoki piirkondlik kohus). Szatmári Malom möönis, et siseriikliku õigusnormi eesmärk on vältida veskite arvu suurenemist, kuid väitis oma kaebuse põhjenduseks, et kolme

olemasoleva veski sulgemisel vabaneva tootmisvõimsuse arvelt oleks tal käesoleval juhul võimalik jätkata sama tootmistegevust kaasaegsemal tasemel, millega kaasneb ettevõtte üldise tulemuslikkuse paranemine.

- 19 Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság jättis 14. novembri 2011. aasta otsusega selle kaebuse rahuldamata. Kohus leidis, et määruse nr 47 § 1 ja § 6 lõiget 3 ei saa tõlgendada nii, et teisena mainitud säte võimaldab anda toetust ka olemasolevate veskite sulgemisel vabaneva tootmisvõimsuse arvel võetavatele arengumeetmetele. Sellega seoses rõhutas kohus eelkõige, et määruse nr 47 § 12 kohaselt on siseriikliku määrusega kehtestatud määruse nr 1698/2005 artiklite 26 ja 28 rakendamiseks vajalikud õigusnormid, ja et viimati nimetatud määruse artiklis 26 viidatud artikli 20 punkti b alapunkti i on tagatud samuti moderniseerimiseks mõeldud meetmete võtmine, mitte aga uue tootmisüksuse rajamine.
- 20 Selle otsuse peale Kúriale esitatud kaebuses väidab Szatmári Malom eelkõige, et vaidlustatud kohtuotsus põhineb määruse nr 1698/2005 valel tõlgendusel. Ta väidab eeskätt, et Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság eksis selle määruse artikli 20 punkti b alapunkti 1 aluseks võttes, kuna vaidlusaluse toetuse taotluse aluseks ei olnud viidatud sättes käsitletud põllumajandusettevõtte moderniseerimine, vaid põllumajandustoodetele lisandväärtuse andmine, ja viimati nimetatud eelduse näeb ette üksnes kõnealuse määruse artikkel 28, mis käsitleb ettevõtte üldise tulemuslikkuse parandamist.
- 21 Szatmári Malomi väitel vastab põhikohtuasjas käsitletav projekt viimati nimetatud sätte tingimustele, nii et üksnes määruse nr 47 selline tõlgendus, mille alusel oleks taotletud toetust antud, oleks võimaldanud liidu õiguse ülimuslikkuse põhimõttest lähtudes tagada määruse nr 47 kooskõla määruse nr 1698/2005 sätetega.
- 22 Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Központi Szerve väidab omalt poolt, et tema otsus põhines üksnes määrusel nr 47, nii et Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság ei pidanud tõlgendama määruse nr 1698/2005 sätteid. Selle asutuse sõnul on määruse nr 47 § 6 lõige 3 igal juhul määrusega nr 1698/2005 kooskõlas.
- 23 Neil asjaoludel otsustas Kúria menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [määruse nr 1698/2005] artikli 26 lõike 1 punktis a toodud mõiste „põllumajandusettevõtte üldise tulemuslikkuse parandamine” hõlmab seda, kui ettevõtja soovib ilma olemasoleva tootmisvõimsuse suurendamiseta ja nähes ette vanade ettevõtete sulgemise, luua uue ettevõtte?
 2. Kas investeeringut, mida kaebuse esitaja kavatseb teha, võib tõlgendada nii, et see on investeering ettevõtte üldise tulemuslikkuse parandamiseks [määruse nr 1698/2005] artikli 20 punkti b alapunkti iii ja artikli 28 lõike 1 punkti a tähenduses?
 3. Kas [määruse nr 47] § 6 lõige 3, milles veskitele nähakse toetuse andmine ette ainult olemasoleva tootmisvõimsuse moderniseerimiseks, on kooskõlas [määruse nr 1698/2005] artikli 28 lõike 1 punktiga a? Kas [viimati nimetatud] määrus lubab siseriiklikul seadusandjal majanduslikel kaalutlustel välistada toetuse andmise teatavatele arendusmeetmetele?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 24 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1698/2005 artikli 26 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et mõiste „põllumajandusettevõtte üldise tulemuslikkuse parandamine” selle sätte tähenduses võib hõlmata tegevust, millega veskite käitamisega tegelev ettevõtja sulgeb olemasolevad veskid, asendamaks need uue veskiga, olemasolevat tootmisvõimsust suurendamata.
- 25 Esmalt tuleb rõhutada seda, et kõnealuse sätte sõnastusest endast nähtub, et sarnaselt määruse nr 1698/2005 artikli 20 punkti b alapunktiga i, mille ulatuse sätte täpsustab, käsitletakse „põllumajandusettevõtteid”.
- 26 Oma märkustes märgib komisjon sellega seoses, et veskit ei saa käsitada põllumajandusettevõtte nende sätete tähenduses, mille tõttu need sätted ei ole mõeldud kohaldamiseks sellise tegevuse puhul, mida käsitleb põhikohtuasi.
- 27 Seoses sellega tuleb kõigepealt meelde tuletada, et määruse nr 1698/2005 põhjenduse 61 ja artikli 71 lõike 3 kohaselt määratakse kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad küll üldreeglina kindlaks siseriiklikul tasandil, kuid selle reegli suhtes kohaldatakse siiski selle määruse alusel teatavaid maaelu arendamise meetmete osas kehtestatud eritingimusi (kohtuotsus Ketelä, C-592/11, EU:C:2012:673, punkt 38).
- 28 Põllumajandusettevõtete moderniseerimise toetus, mida käsitlevad määruse nr 1698/2005 artikli 20 punkti b alapunkt i ja artikkel 26, on seotud sellise meetmega ja selle toetuse „põllumajandusettevõttele” andmise abikõlblikkuse tingimus on selle meetme eritingimus.
- 29 Lisaks tuleb meelde tuletada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tuleneb nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudest kui ka võrdsuse põhimõttest, et liidu õigusnorme, mis ei viita otseselt liikmesriikide õigusele nende tähenduse ning ulatuse kindlaksmääramiseks, tuleb tavaliselt kogu Euroopa Liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt (vt eelkõige kohtuotsus Ketelä, EU:C:2012:673, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 30 Määruses nr 1698/2005 puudub mõiste „põllumajandusettevõtte” mis tahes määratlus.
- 31 Neil asjaoludel tuleb liidu õiguses määratlemata mõiste tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramisel lähtuda selle mõiste tavakeele tähendusest, võttes arvesse mõiste kasutamise konteksti ja nende sätete eesmärgi, milles seda mõistet on kasutatud (kohtuotsus Ketelä, EU:C:2012:673, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 Mis puudutab määruse nr 1698/2005 artiklis 26 kasutatud sõnastust, siis tuleb meenutada, et Euroopa Kohus on juba varem otsustanud, et niisuguse mõiste nagu „põllumajandusettevõtte” ulatus võib varieeruda sõltuvalt asjaomaste liidu õigusnormidega taotletud konkreetsetest eesmärkidest (vt kohtuotsus Azienda Avicola Sant’Anna, 85/77, EU:C:1978:38, punkt 9).
- 33 Mis puutub asjaomase sätte konteksti, siis määruse nr 1698/2005 põhjendustest 13 ja 20 ning samuti artikli 20 punkti b alapunktidest i ja iii nähtub, et füüsilise potentsiaali tugevdamise ja kohandamise eri tüüpi meetmeid määratledes tegi liidu seadusandja vahet põllumajandusettevõtte moderniseerimise meetmetel ja põllumajandustoodetele lisandväärtuse andmise meetmetel.
- 34 Neid kahte tüüpi meetmeid on lisaks käsitletud eri sätetes, nimelt määruse nr 1698/2005 artiklis 26 ja artiklis 28, milles täpsustatakse teatavad tunnused, mis kummalgi neist tegevustest peavad esinema.

- 35 Määruse nr 1698/2005 artikkel 26 näeb ette, et põllumajandusettevõtete moderniseerimise toetust antakse tegevustele nagu investeeringud materiaalsesse ja/või immateriaalsesse varasse, mis eelkõige parandavad „põllumajandusettevõtte üldist tulemuslikkust”, samas kui asjaomase määruse artikkel 28 täpsustab, et põllumajandustoodetele lisandväärtuse andmise toetust antakse tegevustele nagu investeeringud materiaalsesse ja/või immateriaalsesse varasse, mis parandavad „ettevõtte üldist tulemuslikkust” ja käsitlevad eelkõige „asutamislepingu I lisaga hõlmatud [põllumajandus]toodete töötlemist ja/või turustamist”.
- 36 Lisaks olgu rõhutatud, et määruse nr 1698/2005 põhjendus määratleb põllumajandusettevõtete moderniseerimise toetuse, mida käsitlevad selle määruse artikli 20 punkti b alapunkt 1 ja artikkel 26, kui „põllumajandusettevõtete investeeringutoetuse” ja viitab sellega seoses eelkõige „tootmistegurite” paremale kasutamisele ja vajadusele soodustada „mahepõllundust” ning „põllumajandusliku / mittepõllumajandusliku tegevuse mitmekesistamist, sealhulgas mittetoidukaubasektoriid ja energiakultuurid”.
- 37 Kõnealuse määruse põhjendus 23, mis käsitleb põllumajandustoodetele lisandväärtuse andmise toetust, täpsustab omakorda, et asjaomane toetus on mõeldud „esmaste põllumajandustoodete” „töötlemise” soodustamiseks, toetades investeeringuid, mis on suunatud „tootmis-” ja turustussektori tõhususe suurendamisele.
- 38 Liidu seadusandja sellisest vahetegemisest ja kõigist määruse nr 1698/2005 artiklites 26 ja 28 ning põhjendustes 21 ja 23 olevatest täpsustustest nähtub, et asjaomase määrusega ette nähtud normatiivses kontekstis tuleb „põllumajandusettevõttena” selle määruse artikli 20 punkti b alapunkti 1 ja artikli 26 tähenduses käsitada ettevõtjat, kelle tegevusala on esmaste põllumajandussaaduste tootmine (vt selle kohta seoses kahte siin käsitletud toetuse liiki reguleerivate määrustega samuti kohtuotsus *Cattaneo Adorno vs. komisjon*, 107/80, EU:C:1981:127, punktid 19 ja 21).
- 39 Neil asjaoludel tuleb sedastada, et selline ettevõtja nagu Szatmári Malom, kes ei tooda esmaseid põllumajandussaadusi, vaid käitab veskeid, milles neid saadusi töötleb, ei ole põllumajandusettevõtte määruse nr 1698/2005 artikli 26 tähenduses.
- 40 Seevastu kuulub selline ettevõtja kõnealuse määruse artikli 20 punkti b alapunkti iii ja artikli 28 lõike 1 kohaldamisalasse ning võib seega saada toetust nende sätete alusel.
- 41 Eelöeldut arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1698/2005 artikli 26 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et mõiste „põllumajandusettevõtte üldise tulemuslikkuse parandamine” selle sätte tähenduses ei hõlma tegevust, millega veskite käitamisega tegelev ettevõtja sulgeb olemasolevad veskid, asendamaks need uue veskiga, olemasolevat tootmisvõimsust suurendamata.

Teine küsimus

- 42 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1698/2005 artikli 20 punkti b alapunkti iii ja artikli 28 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et meede, mis seisneb olemasolevate veskite sulgemises ja nende uue veskiga asendamises, olemasolevat tootmisvõimsust suurendamata, võib teisena nimetatud sätte tähenduses parandada ettevõtte üldist tulemuslikkust.
- 43 Sellega seoses on käesoleva otsuse punktis 40 juba märgitud, et mitut veskit käitav ettevõtja tegutseb esmaste põllumajandussaaduste töötlemissektoris ning kuulub nende sätete kohaldamisalasse ja võib toetust saada nende alusel. Samuti on ilmselge, et selline tegevus, mis on kõne all põhikohtuasjas, on oma olemuselt just investeering materiaalsesse varasse, mis vastab asutamislepingu I lisaga hõlmatud toodete töötlemist puudutavale tingimusele, mille näeb ette määruse nr 1698/2005 artikli 28 lõike 1 punkt b.

- 44 Mis puutub küsimusse, kas selline tegevus toob kaasa kõnealuse „ettevõtte üldise tulemuslikkuse paranemise” selle määruse artikli 28 lõike 1 punkti a tähenduses, siis tuleb tõdeda, et artikli 28 lõike 1 sõnastuses ei viita miski sellele, et sättes käsitletud toetus peaks olema välistatud juhul, kui asjaomane ettevõtja saavutab tulemuste paranemise, asendades ühe või mitu olemasolevat töötlemiskäitist uue käitisega.
- 45 Nagu põhjendatult on märkinud ka komisjon, ei õigusta määruse nr 1698/2005 artikli 28 lõike 1 sellist kitsast tõlgendust ka sätte eesmärkidega arvestamine.
- 46 Nimelt nähtub määruse nr 1698/2005 artikli 20 punkti b alapunktist iii ja artikli 28 lõikest 1, kui neid vaadelda koos selle määruse põhjendustega 13, 20 ja 23, et neis sätetes ette nähtud abimeetmed on mõeldud eelkõige esmaste põllumajandustoodete töötlemise parandamiseks, toetades tootmissektori tõhususe suurendamist, et anda lisandväärtust põllumajandustoodetele ja panustada nii selle määruse eesmärgi – põllumajandussektori konkurentsivõime parandamine – saavutamisse.
- 47 On selge, et ühte või mitut veskit käitava töötlemisega tegeleva ettevõtja tegevuse tulemuslikkuse parandamine olemasolevate käitiste uuega asendamise tulemusel aitab kaasa selliste eesmärkide saavutamisele.
- 48 Eelöeldut arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 1698/2005 artikli 20 punkti b alapunkti iii ja artikli 28 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et tegevus, mis seisneb olemasolevate veskite sulgemises ja nende uue veskiga asendamises, olemasolevat tootmisvõimsust suurendamata, võib teisena nimetatud sätte tähenduses parandada ettevõtte üldist tulemuslikkust.

Kolmas küsimus

- 49 Kõigepealt olgu meenutatud, et määruse nr 47 § 6 lõige 3 näeb ette, et põllumajandustoodete lisandväärtuse toetust antakse veskite osas ainult olemasoleva tootmise moderniseerimiseks.
- 50 Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab selle piirangu põhjenduse osas üldsõnaliselt majanduslikele põhjustele, mis välistavad teatavate arengumeetmete hõlmatuse, selgub eelotsusetaotluses olevatest märkustest, millele on viidatud käesoleva otsuse punktis 18, et sisuliselt selgitab seda piirangut tahtmatus tingida tegutsevate veskite arvu suurenemist.
- 51 Kohtuistungil esitatud sellekohasele küsimusele vastates kinnitas Ungari valitsus, et tegelikult soovitakse vältida seda, et toetuste andmisega ajendataks veskisektoris looma täiendavat tootmisvõimsust.
- 52 Lisaks rõhutasid nii Ungari valitsus kui ka komisjon selles osas, et määruse nr 1698/2005 artikli 18 alusel vastu võetud Ungari maaelu arengu programmi kohaselt on selle liikmesriigi veskisektorile omane olemasoleva tootmisvõimsuse olulisel määral alakasutamine.
- 53 Eeltoodut arvestades tuleb kolmandat küsimust mõista nii, et sellega soovitakse teada, kas määruse nr 1698/2005 artikli 28 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, mille taolistega on tegemist põhikohtuasjas ja mis näevad ette põllumajandustoodete lisandväärtuse toetuse andmise üksnes sellistele veskeid käitavatele ettevõtjatele, kes moderniseerivad nende veskite olemasoleva tootmisvõimsuse, kuid mitte uut tootmisvõimsust loovad ettevõtjad.

- 54 Seoses sellega tuleb kõigepealt meenutada, et kuigi nii nende õigusaktide olemusest kui ülesandest liidu õigusallikate süsteemis tuleneb, et määruste sätetel on üldreeglina siseriiklikes õiguskordades otsene mõju, ilma et siseriiklikud ametiasutused peaksid võtma selleks vastu rakendusmeetmeid, võib teatud sätete rakendamiseks siiski olla vajalik, et liikmesriigid võtavad rakendusmeetmed (vt eelkõige kohtuotsus Ketelä, EU:C:2012:673, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 55 Selles osas tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et liikmesriigid võivad võtta määruse rakendusmeetmeid tingimusel, et nad ei takista määruse vahetut kohaldatavust, ei varja asjaolu, et tegemist on ühenduse meetmega, ning täpsustavad liikmesriigile määrusega antud hindamisruumi kasutamise tingimused, jäädes samas kõnealuste sätetega kehtestatud piiridesse (vt eelkõige kohtuotsus Ketelä, EU:C:2012:673, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 56 Mis täpsemalt puutub määrusesse nr 1698/2005, siis on käesoleva otsuse punktis 27 juba meenutatud, et selle määruse põhjenduse 61 ja artikli 71 lõike 3 kohaselt määratakse kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad küll üldreeglina kindlaks siseriiklikul tasandil, kuid selle reegli suhtes kohaldatakse siiski kõnealuse määruse alusel teatavate maaelu arendamise meetmete osas kehtestatud eritingimusi.
- 57 Käesoleval juhul on määruse nr 1698/2005 artikli 28 lõike 1 punktis a ette nähtud tingimus, et tegevusega tuleb parandada ettevõtte üldist tulemuslikkust, tõepoolest selline eritingimus ja nõnda ka selle sättega ette nähtud toetuse osas abikõlblikkuse tingimus.
- 58 Seevastu ei tulene sellest tingimusest, et mis tahes investeering, mis võimaldab üht või mitut veskit käitaval töötlemisega tegeval ettevõtjal parandada ettevõtte üldist tulemuslikkust, peab selle sätte alusel tingimata toetust saama.
- 59 Tegelikult tuleb meelde tuletada, et seoses määruse nr 1698/2005 raames kehtestatava rahastamisega ning vastavalt selle määruse artiklitele 16 ja 18 peavad liikmesriigid kehtestama oma maaelu arengu programmid, milles sisaldub eelkõige teave iga telje jaoks kavandatavate meetmete kohta ja nende kirjeldus, ning mis seejärel peavad läbima artiklis 18 ette nähtud hindamis- ja heakskiitmismenetluse.
- 60 Selles kontekstis, ning nagu on meenutatud käesoleva otsuse punktides 55 ja 56, võivad liikmesriigid Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist rahastatavate toetuste andmiseks eelkõige ette näha määrusest 1698/2005 tulenevatele tingimustele lisanduvaid abikõlblikkuse tingimusi, juhul kui nad täpsustavad liikmesriigile selle määrusega antud hindamisruumi kasutamise tingimused, jäädes samas kõnealuste sätetega kehtestatud piiridesse.
- 61 Nagu nähtub käesoleva otsuse punktides 49–51, on Ungari ametiasutus määruse nr 47 § 6 lõikes 3 sätestanud, et määruse nr 1698/2005 artikli 28 lõike 1 punktis a ette nähtu taolist ettevõtte üldise tulemuslikkuse parandamise toetust antakse veskite jaoks ainult olemasoleva tootmise moderniseerimiseks, et vältida seda, et toetuse andmisega ajendataks selles sektoris looma täiendavat tootmisvõimsust.
- 62 Euroopa Kohtule esitatud kohtuasja toimiku materjalidest ei nähtu mingil moel, et asjaomase toetuse osas sellist abikõlblikkuse tingimust kehtestades oleks Ungari ametiasutus laiendanud talle selle määrusega eelkõige asjaomaste piirkondade olukordade mitmekesisusega arvestamiseks antud laia hindamisruumi, nagu tuleneb määruse põhjendusest 11, või et ta ei oleks jäänud selle määruse sätetes ette nähtud piiridesse.
- 63 Selles küsimuses nähtub eelkõige Ungari valitsuse ja komisjoni antud selgitustest, mida on käsitletud käesoleva otsuse punktis 52, et käesoleval juhul võib selline piirang olla õigustatud, arvestades olemasoleva tootmisvõimsuse alakasutust, mis iseloomustab veskisektorit selles liikmesriigis.

- 64 Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, on põhikohtuasjas käsitletava tegevuse eripäraks see, et uus veski rajatakse olemasolevate veskite asemele, mis seejärel suletakse, ilma et olemasolev tootmisvõimsus kasvaks.
- 65 Seoses sellega, kui sarnaselt käesoleva juhuga on tegemist määruse nr 1698/2005 alusel antavate toetustega, tuleb meenutada, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 51 lõike 1 kohaselt on selle harta sätted liikmesriikidele kohustuslikud üksnes liidu õiguse kohaldamisel. Liikmesriigid peavad tagama, et kohaldamise puhul järgitakse selle õiguse üldpõhimõtteid, nagu eelkõige võrdse kohtlemise põhimõte, mis on ette nähtud harta artiklis 20 (kohtumäärus *Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit*, C-24/13, EU:C:2014:40, punkt 17 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 66 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab võrdse kohtlemise põhimõte, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt eelkõige kohtuotsused *Arcelor Atlantique et Lorraine* jt, C-127/07, EU:C:2008:728, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika, ning *Soukupová*, C-401/11, EU:C:2013:223, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 67 Eri olukordi iseloomustavad asjaolud ning nende olukordade sarnasus tuleb kindlaks teha ning neile tuleb anda hinnang, arvestades eeskätt selle akti eset ja eesmärki, mis kõnealuse vahetegemise sätestab (vt eelkõige kohtuotsus *IBV & Cie*, C-195/12, EU:C:2013:598, punktid 52 ja 53 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 68 Mis puutub käesoleval juhul põhikohtuasjas käsitletava abikõlblikkuse tingimusega taotletavasse eesmärki, siis on eespool välja toodud, et see on mõeldud tagamaks, et asjaomane toetuskava aitab kaasa veskisektori ettevõtjate tulemuslikkuse üldise taseme parandamisele, samas hoidudes andmast ajendit luua uut tootmisvõimsust sektoris, mida iseloomustab olemasoleva tootmisvõimsuse alakasutus.
- 69 Kuigi selles küsimuses jääb lõpliku hinnangu andmine eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesandeks, on Euroopa Kohus seisukohal, et sellist eesmärki arvestades võib olukorda, kus üks või mitu veskit suletakse, asendades need uue veskitega, ilma et olemasolev tootmisvõimsus kasvaks, pidada võrreldavaks olukorraga, kus olemasolevaid veskeid moderniseeritakse, nii et esimese olukorra välistamisel toetuskava kohaldamisalast võib olla tegemist võrdse kohtlemise põhimõtte eiramisega.
- 70 Neil asjaoludel tuleb lõpuks meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad siseriiklikud kohtud siseriikliku õiguse kohaldamisel tõlgendada seda õigust võimalikult suures ulatuses viisil, mis võimaldab tagada kooskõla liidu õigusega. Selline siseriikliku õiguse kooskõlalise tõlgendamise kohustus on omane EL-i toimimise lepinguga loodud süsteemile, kuna see võimaldab siseriiklikel kohtutel oma pädevuse piires kohtuvaidluste lahendamisel tagada liidu õiguse tõhusa toime (vt eelkõige kohtuotsus *Rusedespred*, C-138/12, EU:C:2013:233, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 71 Kõike eelöeldut arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 1698/2005 artikli 28 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole põhimõtteliselt vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, mille taolistega on tegemist põhikohtuasjas ja mis näevad ette põllumajandustoodete lisandväärtuse toetuse, mida saavad üksnes sellised veskeid käitavad ettevõtjad, kes moderniseerivad nende veskite olemasoleva tootmise, kuid mitte uut tootmisvõimsust loovad ettevõtjad. Siiski peab olukorras, millega on tegemist põhikohtuasjas, kus üks või mitu veskit suletakse, asendades need uue veskiga, ilma et olemasolev tootmisvõimsus kasvaks, siseriiklik kohus veenduma siseriikliku õiguse kohaldamises nii, et on tagatud võrdse kohtlemise põhimõtte austamine.

Kohtukulud

- 72 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

1. 20. septembri 2005. aasta määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta artikli 26 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et mõiste „põllumajandusettevõtte üldise tulemuslikkuse parandamine” selle sätte tähenduses ei hõlma tegevust, millega veskite käitamisega tegelev ettevõtja sulgeb olemasolevad veskid, asendamaks need uue veskiga, olemasolevat tootmisvõimsust suurendamata.
2. Määruse nr 1698/2005 artikli 20 punkti b alapunkti iii ja artikli 28 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et tegevus, mis seisneb olemasolevate veskite sulgemises ja nende uue veskiga asendamises, olemasolevat tootmisvõimsust suurendamata, võib teisena nimetatud sätte tähenduses parandada ettevõtte üldist tulemuslikkust.
3. Määruse nr 1698/2005 artikli 28 lõike 1 punkti a tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole põhimõtteliselt vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, mille taolistega on tegemist põhikohtuasjas ja mis näevad ette põllumajandustoodete lisandväärtuse toetuse, mida saavad üksnes sellised veskeid käitavad ettevõtjad, kes moderniseerivad nende veskite olemasoleva tootmise, kuid mitte uut tootmisvõimsust loovad ettevõtjad. Siiski peab olukorras, millega on tegemist põhikohtuasjas, kus üks või mitu veskit suletakse, asendades need uue veskiga, ilma et olemasolev tootmisvõimsus kasvaks, siseriiklik kohus veenduma siseriikliku õiguse kohaldamises nii, et on tagatud võrdse kohtlemise põhimõtte austamine.

Allkirjad